Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 193. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 6-го ВЕРЕСНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 6, 1980 No. 193. VOL. LXXXVII.

Д-Р І. ФЛИС ОЧОЛИВ КОМІТЕТ ЗА ВИБІР РЕҐЕНА І БУША

Вашінґтон. - Д-р Іван Флис, відомий український громадський діяч, очолив новостворений Український крайовий комітет за вибір Роналда Реґена і Джорджа Буша.

Про створення Комітету і назначення д-ра Флиса на голову повідомили тут у понеділок, 1-го серпня, Джін Россідес і Анна Шенолт, які очолюють відділ національностей при Комітеті за вибір Реґена і Буша.

Д-р Флис заявив: „Американські українці репрезентують зростаюче число стурбованих американців, які усвідомили собі, що політика Джіммі Картера і його адміністрації веде країну в злому напрямі. Вибір губернатора Реґена в листопаді ц. р. припинить цей спад американської сили й престижу та штовхне нашу улюблену країну знову на правильну дорогу розвитку".

Д-р Іван Флис

Крім д-ра І. Флиса до Комітету ввійшли: Марія Душник, д-р Мирон Куропась, колишній дорадник Президента для етнічних справ, ред. Ігнат Білинський, д-р Михайло Пап, Володимир Чопівський з Фініксу, Арізона, Богдан Федорак, Воррен, Міч., Прокіп Волинець, Ст. Пітерсбурґ, Фла., та Михайло Кіцак з Магоной Плейн, Па.

В наступних тижнях Комітет буде доповнений іншими активістами, — сказано в офіційному повідомленні.

Український день в Міннесоті пройшов з успіхом

Міннеаполіс, Мінн.— (М. К.). — Як в минулому, так і цього року, у неділю, 24-го серпня, старанням місцевого відділу УККА відбувся тут Український день. Тому що програма включала виступ новоприбулих з України учасників правозахисного руху Святослава Караванського і його дружини д-р Ніни Строкатої, цей день набрав багато розголосу і зацікавлення у своїх і чужих.

Караванські прибули до Міннеаполісу на два дні раніше. На місцевому летовищі їх вітали представники УККА і молоді. Цього дня вони відвідали посадника міста Доналда Фрейзера. Як колишній конгресмен, він добре поінформований про змагання дисидентів в Україні. Посадник сердечно вітав п-во Караванських і вшанував їх врученням грамот почесних громадян міста.

Присутність українських борців за людські й національні права в Міннеаполісі зразу викликала багато відгуку. Караванськими зацікавилися представники місцевої преси, радіо й телевізії, а в авдиторії місцевого університету відбувся відкритий форум на тему „Репресії в УССР". Цей форум спозорували: українська студентська організація, університетські відділи політичних, історичних і слов'янських наук, організація „Міжнародна Амнестія", а також Комітет допомоги жидам Совєтського Союзу. Біля 150 присутніх, в більшості студентів, з великим зацікавленням вислухали доповіді Караванських про топтання совєтською владою людських прав в Україні і поза її межами. На багато запитів доповідачі дали вичерпні відповіді. Координатором цього виступу і перекладачем на англійську мову був молодий місцевий активіст Андрій Каркоць.

Другого дня в пошану гостей відбувся бенкет у шкільній авдиторії парафії св. Константина, в котрому взяли участь 250 осіб. Бенкет приготовила група пань під керівництвом Марії Стець. В імені української громади вітали гостей при вході на залю традиційним українським звичаєм — хлібом і сіллю Дмитро Татарин і Христина Таращук.

Після вступного слова голови Відділу УККА мгр Люби Менджеги дальше ведення програми було в руках д-ра Михайла Козака. Як одна велика родина, вітали присутні рідних посланців з України. Хоча тут були різні віком покоління української громади, різних віровизнань і політичних переконань, всі вони з великою увагою вислухали колишніх в'язнів політичної системи, яка вже довгі роки гнобить український народ і нищить його культуру.

В неділю, 24-го серпня, в одному з місцевих парків в присутності біля тисячі людей відбулася основна програма Українського дня. Головною точкою цього дня були виступи Святослава і Ніни Караванських. З питомою їй динамічною мовою, Ніна Караванська говорила про важливість зберігання людських прав, що їх з великою перфідністю нищить совєтська система, котру вона називала „червоним фашизмом". Вона також закликала ставати на оборону прав людини всюди, де є загроза їх знищення.

Виступ поета Святослава Караванського мав характер виключно літературний. Він з погідним виразом на лиці відчитав ряд своїх віршів і одну гумореску.

Перекладачем на англійську мову, а також керівником всієї програми був місцевий адвокат проф. Володимир Анастаз.

Мистецьку частину дня творили виступи хору „Дніпро" під диригентурою Миколи Бриня, дитячого танцювального ансамблю „Заграва" під керівництвом Мирона Павлишина і танцювального ансамблю Ярослава Білого.

Цього дня про українців широко заговорила місцева преса, радіо й телевізія.

ПОЛЬЩА ДЕКЛЯРУЄ ВІДДАНІСТЬ МОСКВІ

Варшава, Польща. — Польський комуністичний уряд продовжує свої заходи, щоб зневтралізувати наслідки робітничих перемог. З уваги на те, що ті перемоги мають глибокі внутрішні й зовнішні політичні й моральні наслідки, режим намагається різними деклараціями закріпити свої позиції. Одною з перших таких декларацій є безнастанне повторювання представниками варшавського режиму про його „льояльність й відданість Москві та ідеям марксизму-ленінізму".

Заступник прем'єра варшавського уряду Мєчислав Ягєльскі, який провадив пертракції з портовими робітниками, дав інтерв'ю представникам польської урядової преси, в якому він кількакратно підкреслив „беззастережну відданість" сучасної Польщі Варшавському пактові, що ним кермує Москва. Для підкреслення „приязної постави" Москви до теперішнього режиму Ягєльскі наголосив, що Совєтський Союз уділив „позичку у твердій монеті" Польщі для облегшення її теперішнього еко-

Найцікавіше в тій позичці це факт, що ні російська сторона, ні її польські партнери не подали її висоти, а тільки на кожному кроці підкреслюють, що вона „у твердій валюті", тобто в девізах, за які можна на міжнародному ринку поробити негайні готівкові закупи. Міжнародні знавці оцінюють висоту тієї позички на біля 100 мільйонів долярів. Коли це порівняти з біля 19 більйонами долярів позичок, які Польща отримала від промислових держав Заходу, то тоді стане ясне, чому обидві сторони встидливо промовчують суму совєтської позички. Ціла совєтська позичка Польщі є тільки малим дробом тої суми, яку Польща має заплатити в одному році на сплату відсотків і капіталових рат. Цього року це виносить 7,18 більйона долярів.

З інших джерел приходять інформації, що Москва стурбована й незадоволена висотою польських кредитових зобов'язань за кордоном, до яких вона між іншим передтим заохочувала Польщу й інші сателітні країни, а тепер боїться пов'язання тих сателітів зі Заходом.

АКТУАЛІЗУЄТЬСЯ СПРАВА ПОСТІЙНОГО СИНОДУ УПКЦ

Джерзі Сиді, Н. Дж. — У зв'язку з тим, що справа Постійного Синоду Української Помісної Католицької Церкви почала актуалізуватися, канцелярія Блаженнішого Патріярха Йосифа Сліпого уважала за відповідне поінформувати вірних про важливіші справи Церкви і черговий Синод українських Владик, що його внедовзі скличе за благословенням Папи Івана Павла II Блаженніший Патріярх Йосиф. Синод, як відомо, має за завдання розглянути цілий ряд важливих питань; між ними номінування нових кандидатів на опорожнені місця. Містимо офіційний комунікат Патріяршої Канцелярії, поданий „Свободі" телефоном з Риму.

Вірні нашої Церкви потребують інформації про те, що діється в житті нашої Церкви на тлі найновішого її розвитку, щоб повідомити нарід про важніші і актуальні справи. Не чекаючи на офіційно видані документи, подаємо цей комунікат до загального відома про найновіші події, пов'язані з підготовою до Синоду наших владик, що його скличе за благословенням Папи Блаженніший Патріярх Йосиф.

Як відомо, по надзвичайнім Синоді, що його скликав Папа Іван Павло II для вибору коадьютора і наслідника Блаженнішого Йосифа в березні 1980 року, нашій Церкві визнано давні власті для дальших синодальних зібрань наших владик під благословенням Вселенського Архиєрея. Ці синоди наших владик, під головством Блаженнішого Йосифа, він може скликати, коли зайде потреба, одержавши згоду Вселенського Архиєрея.

Тому, що нагромадилося багато справ і пекучих питань в житті нашої Церкви, потрібно вибрати єпископів для філядельфійської митрополії і чікаґської епархії. Підготова потребує довшого часу. Щоб цю підготову провадили відповідальні особи, Блаженніший, згідно із приписом екуменічного права, почав старання до створення постійного Синоду, що складається з п'ятьох членів: Блаженніший, два єпископи найстарші хіротонією, один єпископ назначений Блаженнішим і один вибраний всіми єпископами. Блаженніший, на приватній авдієнції 26-го червня 1980 року, повідомив Святішого Отця про свій намір покликання до життя постійного Синоду для підготови Синоду владик і просив дозволу, щоб одного члена постійного Синоду, що його вибирають самі єпископи, наші владики вибрали голосуванням листовно або телеграмами. Покищо нема відповіді.

Під час згаданої авдієнції Блаженнішого теж подав Святішому Отцеві ще кілька інших важних справ, які треба розв'язати перед Синодом владик. У міжчасі наші владики одержали проєкт нарад найближчого Синоду, що його виготовив владика-коадьютор Мирослав Любачівський із проханням висловити свої думки та уваги і подати свої додаткові справи, що їх вони уважають конечними для нарад в часі нашого синоду. Більша частина наших владик, свої уваги і доповнення прислала. Ці уваги і матеріяли буде розглядати постійний Синод. також для деяких важливих питань життя нашої Церкви Блаженніший поручив трьом владикам синоду наших єпископів, щоб вони зладили обширні реферати, які будуть предметом дискусій і належних постанов та рішень Синоду. До таких питань належать:

- Питання священичих покликань і виховання молоді;
- Питання мирян у нашій церкві у світлі наших традицій і постанов;
- Приготування до Ювілею 1000-ліття Хрищення України.

Щоб улегшити частинно підготову синоду, у Вінніпегу, Канада, у днях 2-го до 4-го вересня мали зібратись за благословенням Блаженішого Патріярха наші владики Північної Америки для обговорення деяких підготовчих питань Синоду — зокрема вибору кандидатів на єпископів. Дата майбутнього Синоду наших єпископів ще не встановлена і зробиться це тоді, коли все буде приготоване. Тоді Блаженніший подасть зладжену програму Папі, для благословення враз із датою скликання Синоду. Синод, за вже залученою програмою, може потривати два тижні. Прохається наших вірних у спокої, рівновазі, молитвами допомогти, щоб цей найближчий Синод був черговим кроком для закріплення єдности і творчої праці нашої Церкви в Україні і на поселенні.

Владику Миколая підвищено до сану Архиєпископа

Торонто, Канада. — „Вісник", орган Української Православної Церкви в Канаді, інформує у числі з 15-го серпня ц.р., що XVI Собор УПЦеркви прийняв рішення Собору Єпископів та рекомендацію Консисторії, яким підвищено Владику Миколая, єпископа Торонто і східньої Канади, до сану Архиєпископа.

Архиєпископ Миколай в 1975 році був обраний XV Собором кандидатом на Саскатунську єпископську катедру. В грудні тогож року він був рукоположений в Торонто та залишився вікарним єпископом в Східній Єпархії УГПЦеркви. В травні 1977 року, після упокоєння Митрополита Михаїла він став діючим єпископом Торонто і Східньої Єпархії. Надзвичайний Собор УГПЦ, що відбувся в 1978 році вибрав Владику Миколая єпископом Торонто і Східньої Єпархії.

Архиєпископ Миколай

Пробують нав'язати новий „культобмін"

Вінніпеґ, Канада. — Совєтська преса, а також деякі українські газети в Канаді повідомили про приїзд до Вінніпеґу великої делеґації т.зв. Товариства „Україна", яке, як відомо, є відгалуженням КҐБ і займається „культурними" зв'язками з українцями за кордоном. Делеґацію очолює перший заступник голови правління цієї „громадської організації", як каже совєтська преса, Володимир Чорний. У складі делеґації є також солістка Київського оперного театру, заслужена артистка УССР Лідія Забіляста, соліст Львівського оперного театру, Євген Романюк та концертмайстер Ольга Нечипоренко.

„Гості з України" прибули, щоб взяти участь у традиційному етнічному фестивалі „Фольклорама" у Вінніпеґу. До Канади прибула також група українських хореографів, які проводитимуть семінари з учасниками самодіяльних танцювальних ансамблів у Ріджайні, Ванкувері і Торонто.

Дехто з українських політичних спостерігачів уважає, що такий „наїзд" культурних діячів з України є започаткуванням нового пожвавленого „культобміну" з намаганням посилити розклад українських спільнот у країнах вільного світу.

ПОМЕР Д-Р ВОЛОДИМИР ПРОКОПОВИЧ

Детройт, Міч. (Е. Козак). — Тут, в середу, 3-го вересня, помер нагло на удар серця відомий лікар і громадянин св.п. д-р Володимир Прокопович на 70-му році його трудолюбивого життя Покійний за життя був активний у різних секторах громадського та культурного життя. Цікавився українським релігійним життям і впродовж кількох років очолював Патріярхальний рух. Був у свій час учасником боїв під Бродами, де потрапив у совєтський полон. Засланий на далеку російську північ по довгих тяжких роках чудом видістався на волю і прибув до Німеччини, звідки незабаром переїхав до ЗСА. Тут, в Америці, був відомий як добрий лікар і брав участь не тільки в українському, але й у американському лікарському житті. Покійний був членом 174-го Відділу УНСоюзу.

Покійний осиротив дочку Христю та стареньку 97-річну матір Степаниду.

РОНАЛД РЕҐЕН приобіцяв робітникам автомобільної індустрії, що він, якщо буде обраний на президента, зробить все можливе, щоб сповільнити імпорт японських автомобілів до ЗСА, даючи таким чином можливість американській індустрії знову перебрати ініціятиву. Крім того Реґен не думає, що проблема лежить в імпорті японських автомобілів, а у Вашінґтоні.

В Америці

ПІДКОМІСІЇ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ взяло всього 10 хвилин, щоб ухвалити законопроєкт для матеріяльної допомоги 52-ом американцям-закладникам в Ірані та їх родинам. Цей законопроєкт передбачає зниження податків для цих людей і освітні та медичні привілеї. Законопроєкт — сподіваються — так само пройде і через Комісію міжнародних справ, куди він тепер скерований, згідно з конґресовою процедурою.

ВІДОМИЙ У ШІСТДЕСЯТИХ РОКАХ активіст проти війни і член колишнього „Їппі" напрямку Аббі Гофман, що крився від федеральних властей шість років, бо його пошукувала влада під замітом продажі кокаїни поліціянтові, позуючому за звичайного покупця наркотика, вирішив віддатися добровільно в руки судівництва. Він мешкав під прибраним прізвищем на малому острові на ріці Святого Лаврентія і навіть виявляв себе там як активний громадянин, що турбується екологією, за що його хвалили і губернатор Ню Йорку Гю Кері і сенатор Деніел Мойніген, звичайно не знаючи, з ким насправді вони мали діло.

ПІСЛЯ ВИБУХУ БОМБИ при її розряджуванні з віддалі поліцією в стейті Невада, де шантажист вимагав трьох мільйонів долярів з власника того касина азартної гри, вже наступний день, 28-го серпня, телефоном інший злочинець вимагав 50 тисяч долярів від власника мотелю в Каліфорнії. Такі випадки тепер зростають, і Федеральне Бюро Інвестиґацій передбачає з тривогою їх чимало в майбутньому. Коли в році 1977 було таких шантажів бомбами всього шість на цілі ЗСА, то в році 1979 їх подвоїлося, тобто було вже 12 випадків, — пише „Ю.С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт" з 8-го вересня.

СУДОВА КОМІСІЯ Палати репрезентантів у середу, 3-го вересня, легко відкинула запропоновані обмеження і ухвалила законопроєкт, що забороняє публікування несекретних інформацій, якщо в них розкриватиметься ідентичність аґента з розвідчих аґенцій ЗСА, мова і про членів Сі-Ай-Ей і про членів ФБІ, голосами 21 проти 8. Цей законопроєкт має всі шанси легко пройти в Палаті Репрезентантів. Обмеження, які намагалися внести до законопроєкту дев'ять ліберальних членів цієї комісії, стосувалися найбільш контроверсійного місця в законопроєкті, що вимагає уважати злочином, що його карається законом, коли приватні громадяни Америки з журналістами включно розкриватимуть справжню ідентичність аґентів, працівників американської розвідки. Проти внеску цих дев'яти лібералів виступили одним фронтом одинадцять республіканців і сім демократів, членів Судової комісії.

У світі

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ Гельмут Шмідт дав інтерв'ю газеті „Вестдойче Альґемайне", в якому зайняв становище до цілого ряду актуальних справ. Особливу увагу в цьому інтерв'ю він присвятив господарській ситуації в різних країнах та тим заходам, що їх треба без проволоки виконати, щоб не допустити до її погіршення. Шмідт подав до відома, що оце вже другого листа отримав він від юґославських урядових чинників у справі дальшої фінансової допомоги тій країні. В листі прем'єра Юґославії Веселіна Д'юрановіча повторене попередньо висловлене прохання, щоб Західня Німеччина не протягала з позичкою, яку вона вже в принципі пообіцяла. Дотепер Югославія дістала понад 15 більйонів долярів кредитів від західніх промислових країн і таким чином є другою під оглядом перекредитування соціялістичною країною. Перше місце належить Польщі, яка отримала коло 19 більйонів долярів кредитів і потребує більше. Шмідт підкреслив, що ЗСА, а особливо президент Картер мусіли б узяти під розвагу ті потреби Польщі.

ІРАНСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ПРОПАҐАНДИ, яке називається міністерством „національного спрямовування" видало нові приписи для закордонних місіонерів. Йдеться в першу чергу про місіонерів християнських віровизнань, які вже від давніх часів мали в тій країні свої школи, захоронки, ясла для немовлят тощо. Хоч місіонері ніколи політичною діяльністю не займалися, нові приписи спеціяльно наголошують заборону їм тим займатися. Міністерство від тепер єдине має право видавати чужинцям дозволи на працю й воно застерегло собі право після одного упімнення у будь-якій неправильності позбавляти права праці і перебування у тій країні. Речник християнських місіонерів заявив після проголошення того загостреного розпорядку, що вони займуть до нього становище після того, коли кабінет міністрів його ратифікує.

УРЯД РЕСПУБЛІКИ ЗІМБАБВЕ, АФРИКА, зірвав дипломатичні стосунки з республікою Південної Африки, прилучившись таким чином до загальноафриканського фронту. Члени африканського фронту народів вимагають перетворення республіки Південної Африки, якою тепер кермують тільки білі її мешканці, що є в меншості, в республіку на взір Зімбабве, де уряд перебрала чорна більшість. Одначе панівна меншість білих в Південноафриканській республіці на це ніяк не погоджується.

УЗГІДНЕННЯ СПІЛЬНОГО ТЕКСТУ договору зі страйкуючими рибаками, що його після довгих дебат добилися представники рибаків, їхніх працедавців-власників риболовних травлерів і речники державної адміністрації, ще не принесло успокоєння на цьому відтинку. Значні сили серед рибаків, а в першу чергу централя комуністичних профспілок — Конфедерасіон Женераль дю Травай, — яка є в Франції найсильнішою, ведуть завзяту кампанію проти прийняття узгіднених точок договору. Рибаки деяких портів, наприклад, Бульонь та деякі інші вже узгіднений договір приняли. Якщоб його більшість рибаків відкинула й поновила страйк, а може навіть бльокаду, тоді можна сподіватися поширення робітничих неспокоїв і на інші галузі господарського життя.

У ФРАНЦІЇ ЩЕ НЕ ЗАГОЇЛИСЬ РАНИ з останньої світової війни й спомини про гітлерівські окупацію й переслідування населення живі в людській пам'яті, але вже постала неонацистська група Федерація національної й європейської акції, яка згуртувала дотепер около200 вельми активних членів. Власне члени тієї федерації були заанґажовані майже в усі останні виступи скрайньо правих елементів у Франції. Виступи ті здебільшого закінчилися заколоченням суспільного порядку, через що мусіла втручатися поліція. Щоб не допустити до поширювання таких акцій, французький уряд ту організацію розв'язав і заборонив її дальшу діяльність. Покищо з боку членів тієї організації ніякої реакції немає.

ЦЬОГОРІЧНІ КАНДИДАТИ на Президента ЗСА, і Картер і Реґен, не зовсім подобаються совєтам, і вони й досі не висловилися за тим, хто для них миліший. За Картером промовляло б те, що був би підписаний розпачливо бажаний совєтами договір, відомий під назвою САЛТ-II, а за Реґеном промовляє совєтам його плянована китайська політика: зв'язки Америки з континентальним Китаєм, архиворогом Росії, будуть тоді послаблені.

Появилося нове число Гарвардської „Рецензії"

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — В серпні появилось нове, вже 16-те, 80-ти сторінкове число „Рецензії". Це — періодичний журнал українознавчого семінаря в Гарвардському університеті для критичного огляду наукових публікацій, що друкуються в УССР. Редакторами цього випуску були докторанти Роман Коропецький і Віктор Остапчук.

У згаданому числі поміщено п'ять обширних рецензій, що їх опрацювали: Наталія Пилипюк про працю „Українська поезія: кінець XVI початок XVII ст." В. П. Колосової і В. І. Крекотеня; Іван П. Гімка про „Суспільно-політичний рух у східній Галичині в 50-70 роках XIX ст." С. Н. Трусевича; Іван С. Коропецький про працю „Економіка Радянської України"; Реймонд Міллер — „Українська літературна мова в її взаємодії з територіяльним ділектами"; та Тома С. Нуман — „Монетное дело Херзонеза".

Досі рецензовано понад 90 видань друкованих в сучасній поневоленій Україні. Рецензенти вказують об'єктивно та виразно на ряд жахливих недомагань, на пропаґандивне, часто ненаукове забарвлення наукових видань УССР. Знаменитим був огляд проф. Омеляна Пріцака в 2-му числі VI-го річника „Рецензії" про серійну публікацію „Історичні джерела та їх використання" — журнал, який унаслідок окупаційної політики Москви перестав виходити.

СПОДІВАЮЧИСЬ, ЩО РОНАЛД РЕҐЕН виграє цьогорічні вибори, десять горожан з містечка Діксон в Ілліной вирішили зорганізуватися в неприбуткову корпорацію й купити за зібраних 31,000 долярів колишній будинок, де мешкав Роналд Реґен хлопцем від 9-го року життя до 13-го. Якщо станеться так, що Реґен буде американським наступним президентом, ці громадяни матимуть „лендмарк" — пам'ятник для атракції туристів. Якщо ж їх надії марні, то вони кажуть, що продадуть тоді цей дім, бо тоді він буде „таким собі, ще одним будинком з багатьох".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перемога іслямських фанатиків

У внутрішній боротьбі, яка почалася в Ірані швидко після того, як закінчилися медові дні після усунення шаха, зразу важко було сказати, хто вийде переможцем. Загально сподівалися, що до голосу прийдуть ліберальні кола іранського суспільства. Замість того ортодоксальні елементи ісламського клеру, а навіть їхнє фанатичне крило, здобувають домінуючі впливи й послідовно виключають не лише від керівних позицій, але й позбавляють будь-яких значніших впливів національні демократичні й ліберальні елементи. Довга боротьба за пост прем'єр-міністра майбутнього іранського уряду була показовою ілюстрацією для цієї ситуації, а її остаточний вислід виразно сиґналізує, що аятолли, мулли і їхні світські послідовники стають вирішним чинником у країні.

На ділі в сучасному Ірані існує три організовані сили: Ісламська республіканська партія, ліві елементи, в першу чергу комуністи, які отримують доручення й матеріяльні та технічні засоби з Москви, і національні меншини, організовані осередки яких є поза Теграном, і через те на події в центрі й у загально-крайовому маштабі впливу не мають, а навіть не хотять мати, бо стримлять радше до відділення своїх територій від Ірану. Найсильнішою є, очевидно, Ісламська республіканська партія, очолена видатним аятоллою Мохаммедом Бегешті.

Президент Бані-Садр, який у виборах на президента дістав подавляючу більшість голосів і якому згідно з конституцією припадає право номінувати прем'єра, постійно відступав. Пропонованих ним кандидатів на прем'єра рішуче відхиляли ісламські фанатики, а коли ще й аятолла Хомейні завжди підтримував своїх колеґ з клеру, а Бані-Садр не мав за собою ніякої організованої сили, то ясно, що він мусів відступати. І відступав, аж доки не запропонував на прем'єра світського ісламського фанатика Махоммеда Алі Раджая, якого ісламські фанатики, що мають вирішну більшість в парляменті, радо затвердили.

Новоіменований прем'єр Раджай уже зумів виявити себе, відколи став міністром освіти. Отримане ним від аятолли Хомейні доручення „ісламізувати освіту" він перевів на університетах дуже просто: замкнув усі університети аж доти, поки не будуть укладені нові програми й видані відповідні матеріяли для студентів. Раджай, як і Хомейні, головного ворога для ісламського Ірану бачить у західніх впливах. Обидва достойники в однаковій мірі не доцінюють здобутків західніх гуманістичних наук, ані осягнень суспільно-політичних відносин: для них це, вживаючи вислову Хомейні, „сатана". При такій їхній поставі годі сподіватися шукання якихсь раціональних спроб виходу зі скрутного положення. Аятолли й мулли не зміняться, бо змінитися не можуть. Коли ж події не будуть розвиватися за їх бажанням, вони не будуть шукати в себе причини, ані не намагатимуться змінитися, але винними для них будуть завжди інші.

Що в цій ситуації робитиме президент Бані-Садр і яка буде його роля у владному центрі в Ірані? З дотеперішнього досвіду треба зробити висновок, що він, після всяких спроб зробити щось незалежного від ісламського клеру, врешті-решт таки вгнеться і робитиме те, що власне буде по-нутру клерові. Хоч прем'єр має призначувати членів кабінету в порозумінні з президентом, Алі Раджай призначив тільки ісламських фанатиків, а президент Бані-Садр мусів задоволитися звичайним формальним протестом. Це, очевидно, не припинить ні внутрішнього ферменту, ні виникання й наростання нових сил в іранському суспільстві. Ті сили поволі будуть виникати, будуть організуватися попри і проти сучасної системи, будуть шукати засобів доступу до влади, до її перехоплення.

Можливо, що ядром тих сил стане Шагпур Бахтіяр, колишній прем'єр, який тепер перебуває у Франції й такі амбіції має; можливо, що вони організовуватимуться довкруги якихсь колишніх або й навіть теперішніх військових кіл. Одначе мечем Дамокла, що висітиме постійно над Іраном і дальшим розвитком подій у ньому, буде іранська лівиця з її найкраще організованим елементом — комуністичною партією Ірану. А поруч з тим національні меншості, з яких найсильніші курди знов дали великий бій урядовим військам у Магабаді, столиці Курдистану.

Все це взяте разом так чи інакше не дає перспективи для втримання й забезпечення існування надалі держави Ірану в сучасних її державних границях та збереження в ній балянсу внутрішніх сил. Все це ставить дальший розвиток подій в Ірані під знак запиту. Тим більше, що забагато зовнішніх сил прагне його розвалу, а його політична й суспільна система та влада є виразним анахронізмом, і тільки великий і радикальний перелам міг би скерувати розвиток подій у більш надійний напрям.

Т.Т.

МОСКВА НАПАДАЄ НА ПОЛЬСЬКИХ РОБІТНИКІВ

Страйк польських робітників добіг до кінця. Підписано двосторонню умову Комітету робітників, який керував страйком і польського комуністичного уряду, яка задоволила вимоги робітників і має на майбутнє бути підставою відносин між комуністичним урядом і робітничими масами, а крім цього заторкає вона деякі загальні проблеми польського життя. Від робітників умову підписав голова робітничого Комітету, електрик у корабельних варстатах у Ґданську Лєх Валєса, а від варшавського уряду заступник прем'єра міністрів Мєчислав Ягельскі. Вже після підписання тієї умови московська „Правда" почала нападати на польських робітників, звинувачуючи їх у різних видуманих нею намірах, а за „правдою" потягнулися й інші комуністичні газети.

В часі польського страйку, чи вірніше страйків, яких було багато по різних місцевостях і у різних фабриках, а які врешті вилилися у могутній страйковий рух, що обняв понад 250,000 робітників, в поставі Москви були три різні етапи. Насамперед вона замовчувала страйк, не подаючи ніяких вісток ні для своєї преси й інших засобів масової інформації, ні коментарів для світу, сподіючись, що польському комуністичному урядові пощастить страйк зламати; коли ж це не вийшло, ТАСС, а за ним різні „правди" й „известія" почали подавати сухі інформації, уникаючи будь-яких коментарів. Коли ж виявилося, що польські робітники не поступляться, а завдяки їхній мирній тактиці немає підстав висилати проти них військо, а крім цього в існуючих умовах Москві майже неможливо було піти на такий крок, московська „Правда" дала сиґнал до наступу і лайки польських робітників. Аґенство ТАСС негайно розтрубіло артикул „Правди" по всьому світі.

Автор артикулу Алєксєй Петров є офіційним рупором поглядів Кремля. У свому артикулі він почав з того, що страйкуючі в Польщі робітники — це „антисоціялістичні елементи", що вони „хотять здезорганізувати життя країни", „розірвати єдність партії з працюючою клясою", а закінчив очевидним наклепом, що „польські страйкуючі робітники" разом з іншими елементами, які їх підтримують „хочуть повернути колишнім землевласникам (на т. зв. зємях одзисканих)", тобто прусьским юнкрам великі земельні посілості.

Москва проти робітничих здобутків

Щойно після більше як 24-годинної проволоки агентство ТАСС подало без коментарів вістку про закінчення страйку. Майже одночасно з тим ТАСС передав текст статті офіціозу польських комуністів у Варшаві „Трибуна Люду", яка була оприлюднена ще перед закінченням страйку в часі найбільшого загострення суперечностей між урядом і страйкарями. В цій статті „Трибуна люду" поширювала наклепи, що „сили які керують страйком не заінтересовані в соціялістичній Польщі, але хочуть принести їй руїну й анархію".

Подаючи плятформу порозуміння між страйкарями і урядом ТАСС сухо інформує: „базою порозуміння є цілий ряд соціоекономічних справ". Не зважаючи на це, незадоволення й стурбування Москви зовсім очевидні. В першу чергу Москва негодує й напевно не захоче погодитися на тривале існування незалежних від комуністичної партії профспілок. Це бо є одна з підстав економічної політики Москви. Залежність профспілок від комуністичної партії дає їй додатковий і то найголовніший важіль у витисканні з робітників останнього поту, є стимулом до стахановщини, „ударництва". Незалежні профспілки силою факту свого існування будуть включатися в продукційні процеси, а Москва вважає це недопустимим. Одним з найважчих обвинувачень Москви проти системи югославського комунізму було те, що він допустив залогові ради робітників до співвирішування на заводах.

Цензура і монополь

Не менше Москва буде проти облегшення цензури. Вона навіть не поступається в питаннях цензури перед авторитетом Карла Маркса, який написав есей проти цензури, вказав на її небезпеки й категорично вимагав її усунення. То ледве чи польські робітники своєю вимогою усунути цензуру вплинуть на зміну її постави.

Совєтська система спочиває також на монополю всіх засобів масової інформації. Польські робітники домоглися допущення до тих засобів інших як партійні комуністичні й урядові чинники. Допущення позаурядових і позакомуністичних суспільних елементів до користування радіом і телебаченням, хоч покищо тільки в Польщі, може послужити небезпечним прецеденсом у інших сателітних країнах, а навіть в СССР.

Накінець вимога польських робітників, яку прийняли урядові польські чинники, щоб звільнити політичних в'язнів, арештованих у зв'язку зі страйками, є для Москви чимсь направду не до подумання.

Все це разом взяте, а при

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Душник

КНИЖКА ПРО „СУЧАСНУ НЕБЕЗПЕКУ"

Недавно, відоме нюйоркське видавництво „Саймон і Шустер" видало дуже важливу й актуальну книжку про американське мілітарне положення у відношенні до Совєтського Союзу. Книжка називається Сучасна небезпека", а її автором є Норман Подгорец, головний редактор відомого нюйоркського журналу „Комментарі". За останніх кілька років як редактор журналу Подгорец, так і сам журнал перейшли велику політичну метаморфозу, перейшовши поступову еволюцію від скрайнього лібералізму до поміркованого консерватизму в ідеологічному вахлярі.

Провідна ідея цієї книжки — це алярмуючий опис стану американського військового положення та прискорений зріст совєтського мілітарного потенціялу.

Перестогора Америці

Вправді, сама книжка не виявляє нічого нового, чого частина поінформованої американської публіки не знає. Від років існують такі організації, як: Коаліція для демократичної більшости, Комітет в справі сучасної небезпеки й інші, які безустанно голосять про занепад американських оборонних зусиль і зріст совєтських мілітарних можливостей. Ці організації безперервно перестерігають американський Уряд і американський нарід, що якщо цей загальний напрям не завернеться, то це доведе, або може довести, до створення для Совєтського Союзу т. зв. „вікна можливости" — цебто період часу, в якому совєтські урядові чинники можуть уважати, що це для них саме прийшла пора рішучої дії, заки Америка зможе успішно протидіяти. Досі існувала опінія, що цей період прийде в 1984 році. Одначе інвазія Афганістану СССР може також означати, що вже сьогодні Москва переконана, що цей момент загальної агресії на Захід прийшов якраз тепер.

Автор цієї книжки твердить, що якщо совєтський уряд буде твердо переконаний, що їхній „день" саме надійшов, військові совєтські сили йтимуть нестримно вперед до своєї мети — шляхом заплянованих повстань і „революцій" у різних країнах, чи прямо своїми власними силами, як це вони зробили в Афганістані. Остаточна їхня мета — захопити джерела нафтової ропи на Близькому Сході. Навіть певні заходи Америки, як, наприклад, збільшення бюджету на зброєння, реєстрація молодих мужчин до загальної військової служби — може створити парадокс — і спонукати совєтів до дальших експансій, заким Америка приверне свою давню мілітарну потугу.

Покищо, т. зв. „перегони збросння" не лишили за Америкою майже ніякої іншої оборони за виїмком загрози для охорони нашої цивілізації. І можна сказати, що СССР лише до цієї пори буде затривожений цього роду загрозою з боку Америки, доки існує атомова рівновага сил, або коли перевага буде по стороні Америки.

Атомовий паритет

Тому такі теорії, що їх виголошує сен. Едвард Кеннеді, буцімто „атомова зброя, як „МХ" — не має значення у „місцевих кризах" (Афганістан) — дуже небезпечні. Якщо це вже не є запізно, і якщо західній світ зможе перейти теперішню кризу, то це тільки припізнить неминучу катастрофу, а також, якщо Америка не використає той короткий протяг часу для відновлення своєї конвенціональної збройної сили та не збільшить оборонного бюджету, проти чого виступає сен. Кеннеді. Це єдиний спосіб, яким Америка може унеможливити СССР осягнути нуклеарну перевагу, а з цим заблькувати йому шлях до опанування світу.

Однак Н. Подгорец має сумніви, чи всі можливі спроби Америки взагалі не є припізнені. Бож совєтський уряд може думати, що вже осягнув атомову перевагу, або що атомовий паритет, який Америка добровільно дозволила їм осягнути за останніх 15-ти літ, позбавив Америку її атомової потуги.

Вістря совєтської експансії

У такому випадку, немає жадної сили, яка б могла стримати дальші совєтські експансії. Деякі члени американського Уряду, як президент Картер та його недавній суворий критик сен. Кеннеді, покладають великі надії на „арабський націоналізм" та на „ісламську релігію", як на сили, що можуть кинути виклик совєтсько-російському імперіялізмові. Це нічого іншого як тільки „побожні" бажання та самооправдання Америки та Заходу взагалі за втрачений час на вможливлення Москві зрости в мілітарно-політичну потугу.

Автор також допускає і таку можливість, що з тієї чи іншої причини СССР може „відпочити" у своїх підбоях, що може спричинити,

(Закінчення на стор. 3)

Із совєтського калейдоскопу

Київська газета „Культура і Життя" звертає особливу увагу на збірку п'єс В. Сичевського — „Земні тривоги".

Тут зразу постає питання — чим відзначаються драматичні твори В. Сичевського, що заслужили собі на цього роду позитивну критику? І відповідь ясна, бо автор цієї рецензії пише, що в цього драматурга — „ідейність, партійність", а крім цього в одній із п'єс В. Сичевського п. з. „Не зрадь себе", її автор — вводить тематику — „Боротьби проти релігійних забобонів, розвінчання реакційної суті церкви (які) лишаються актуальними і сьогодні". Але найголовніше мабуть, основується у ствердженні рецензента: „На жаль, це покищо не знайшло ґрунтовного відображення в нашому мистецтві. Тим більша значимість згаданого твору. Прикро, що останнім часом він випав з поля зору театрів". З цієї рецензії наглядно, що, не зважаючи на заклики партії, тематика „реакційної суті церкви", станула на мертвій точці.

І знову у цій же газеті „Культура і Життя" появилася стаття В. Мартинюка, заступника Одеської обласної телевізії п. з. „На рівні столичних зв'язків". Автор цієї статті, зазначуючи, що небавом Українському телебаченні — республіканської телевізійної програми сповниться десять років, і вказуючи на її „зразковість", пише, що телевізійні журналісти — „використовують усе багатство телевізійних форм і жанрів: нариси про переможців соціалістичного змагання свята вшанування праці" і далі... й далі він висовує цього ж роду „соціалістичні" атрибути.

Але В. Мартинюк передусім зупиняється на двох телевізійних циклах. У програмі першого з них — „Міфи і дійсність", — стверджує автор, — „дається рішучу відсіч сіонізму й українському буржуазному націоналізму", а також перед глядачами телевізійної програми тут ставлять „активне розвінчування реакційної суті", що „ґрунтується на конкретному місцевому матеріялі". Тут також, — пише він, — інформують „радянський люд" про „фальшивість кампаній під фальшивим гаслом «Захисту прав людини»".

В. Мартинюк, згадуючи про другий цикл на телеекрані — „атеїстичні діалоги", — заявляє, що цикл — „став досить популярний на республіканському екрані" (виходить, що не зовсім, але „досить"!), бож він, на думку В. Мартинюка дає змогу — „аналізувати факти і робити висновки". Таким же „багатством" совєтської телевізійної програми рад-не-рад мусить задовольнятись совєтський глядач.

З НАШИХ БУДНІВ

ВУЛИЦЯ

Землячка з рідного табору якось прислала мені на Союзівку вирізок з „Ґвязди Полярної", — розуміється, — з статтейкою про навики і звички славних людей — мистців, письменників тощо, як то вони викликали свої музи, чи то пак здобували надхнення для творчої праці. Так, наприклад, французькому прозаїкові, Оноре де Бальзакові, тоді інтенсивніше приплива̀ло надхнення, коли він, як кажуть, мочив ноги в цеберці з теплою водою...

„А Ти, потомку муз і син Аполлона, — запитує землячка в дописці до статті, — в який спосіб викликаєш музу гумористичного жанру?"

Отож, у мене є інший спосіб, інша, сказати б, система. Свої писання я мушу перш за все виносити, або виходити їх, подібно, як покійний доктор Микола Шлемкевич „виходжував" колись в таборі на Карльсфельді свій трактат про загублену українську людину. І не треба мені цеберки з теплою водою, ані жадних заштриків чи пілюль, лише відповідних розмірів кімнату, подвір'я, або „ярд", як тут говорять, щоб я мав куди гасати...

Ідеальні умовини для такої творчости були колись у мене в моєму батьківському домі, селі В. коло Львова. Була там у нас така довга вулиця, яку теж називали „гумном", що простягалась від хати аж до стодоли, а там, за оборогами, пропадала в джунґлі кукурудзи й косатої квасолі. От, на тій то вулиці я давав собі духа! Я протоптав на ній биту стежку в зеленій траві, виносячи свої ранні новельки, нариси, фейлетони...

Бувало, коли сусіди запримітили, що я зачав уже свою мандрівку, то говорили, киваючи головами:

— Ого знову хтось буде обмальований в казетах!

— А хіба що?.. Вже Івась ходить?

— Ба! Не тільки ходить, але й підгицкує.

Так воно не раз бувало, нікуди правди діти, що підписаний, захоплений процесом творіння виношуваної історії, що снувалась човником з пряжею на верстаті уяви, — пускався підтюпцем по вулиці, ніби щоб не згубити темпу і ритму, тримати ногу з акцією...

Бувало, небіжчик — тато дивувались:

— Десь в тебе сину, ноги не зболять від такого ходження... Ти, отак маломалу, і до Львова зайшов би!

А котрась з сестричок-цокотушок добавляла:

— Що там до Львова, татуню... До Америки!

Сповнилося...

Ікер

Роман Кобринський

ІНДІЯ — КРАЇНА СХОДУ

(6)

Ми проходжувались вузькими вуличками Катманду. Їх безліч, всі вони засмічені і голосні, крізь них переливається різношерстна товпа, між ними пришелці з ґір у їхній традиційній ноші, тибетанські монахи і прошаки. Серединою вулиць просуваються рікші.

Другим містом, що його ми звиділи, був Патан, віддалений три милі на південь. Знаний з виробів з міді, каменя і дерева. Тут ми оглянули буддійський манастир із золотом критим дахом, святиню Маса Будда з теракотти, де на кожній цеглі нарисоване обличчя Будди, святиню Мачендра, де визнавці інду і буддисти моляться згідливо побіч себе. Тут багато статуй і капличок, присвячених богам інду та епізодам із епопей Рамаян та Магабгарат.

Над річкою Баґмата, що впадає до Ґанґу, були ми свідками ритуального палення мерців на плитах-костирях над рікою. У той час всі три костирі були зайняті і процедура палення йшла швидко. Попіл згортали віником до ріки і костир був готовий для наступного небіжчика. Цей попіл має, як нас інформовано, профілактичні властивості. Він очищує річну воду і ми бачили хлопців, що відтак купалися побіч костирів в ріці. Королі мають однак, свою окрему, криту трупарню, де спалюють їхні тіла.

Третім більшим містом є Батґаон з IX ст., з найбільшою — п'ятьповерховою паґодою Ніятполя. Характеристичними сакральними будівлями в Непалі — це „ступа" з округлим дахом та чотирикутною посередині, вежею, на якій намальовані очі Будди. Найбільша з них збудована є в Боднат, центрі тибетанських буддистів.

Незабутнє враження передають туристові гори Гімалаї, що в санскриті означають „сніжне мешкання". Цей масив гір, найвищий у світі, тягнеться від Афганістану аж по Бурму, довжиною яких 2,400 кілометрів. За характером рельєфу поділені вони на Великі Гімалаї, 6 до 8,000 метрів, Малі Гімалаї, 4,000метрів, і передгір'я Сівелік 1,200 метрів над поземом моря. Ліс доходить тут висоти 4,000 м. над поземом. Найвищий шпиль Мавнт Іврест 8,848 метрів находиться у східній частині Гімалаїв, першим, що його здобув, був новозеляндець Гілляpi у 1953 році. Ми довший час придивлялися тій незрівняній красі сніжних Гімалаїв, що їх освітило сходяче сонце золотистими променями. Навіть скромний Маттерґорн у ранішньому сонці не виглядав так маєстатично, якт тут засніжені шпилі Гімалаїв. Та полетіти літаком над шпилями і хребтами Гімалаїв нам не довелося, бо літак із-за триденного дощу і мряки не міг здійнятися вгору. Із тієї ж причини ми не відвідали королівського національного парку Тайґер Тапс в Джунґлях, куди ми мали продістатись на слонях, щоб звидіти джунґлі та їхніх мешканців.

Натомість, вдалося нам поїхати автострадою до китайського кордону. Вигідну автостраду збудувала Непалові сама Китайська Народна Республіка, щоб у випадку аґресії мати легкий доступ до серця Непалю — Катманду. Ми їхали попри рижові поля, що тягнулись терасами на горбкуватому терені, а в одномумісці показано нам терен, де монтуються і підготовляються експедиції у Гімалаї. Дорога тривала яких три години. Вкінці у широкому проваллі ми побачили жовтий прикордонний будинок КНР, що стояв вже по китайському боці. Таблиця непальською мовою сповіщала, що ми опинились на кордоні Непалю. Прикордонний урядовець-китаєць прибив нам на пам'ятку трикутну печатку на пашпортах. За згодою обох китайських вояків, у темнобордо беретах, ми пройшли до моста над бистрою гірською рікою, поглянули щераз на тибетанське високогір'я, що маячіло на горизонті і вернулись до нашого автобусу, який чекав у віддалі якого кілометра від кордону. Околиця жива, з гірськими водоспадами, однак, панує тут тиша, рух прикордонний — мінімальний.

По дорозі задержались ми на полуденок, який подали нам з автобусу. Негайно біля нас з'явилась товпа дітвори, щоб і собі взяти участь у нашій перекусці. Ми радо ділилися з ними нашими „сандвічами", які дітвора ховала у свої фартухи. Прийшли до нас і тамошні школярки в мундириках, але вони держались від нас оподалік і ми підходили до них, щоб передати їм наші „сандвічі", які вони з усмішкою приймали. Опісля автобус задержався біля широкої долини, де в малих хатках жили тубільці. Вони повиходили нам назустріч, і ми їх радо фотографували. Та втім, одна молода дівчина, побачивши нас, метнулася назад до хати — і вийшла за хвилину, прибравшись у ковтки і брансолету. В тих скарбах, здається, замикався ввесь її світ.

5

По тригодинному леті ми приземлились на летовищі в Кольомбо, столиці Цейльону, що називається тепер Срі Лянка. Цейльон — це самостійна республіка від 1972 року. Замешкують її сенґалійці-буддисти, що зайшли сюди в V ст. з південної Індії. З летовища їдемо широкою дорогою серед привітних хат та пальмових садів. По дорозі станки з овочами. Серед них великі яснобрунатні ананаси, дуже смачні і дешеві. Буддійських монахів у брунатних одягах і з бритими головами, можна зустрінути на кожному кроці. Малі хлопці біля хати зручно оперують слонами, що виконують тут всяку господарську роботу. На плянтаціях рижу чоловіки розорюють дерев'яними плугами болотнистий намул під саджениці рижу. З черги заскороджують поле дерев'яними боронами. В плуги запрягають крутороґих водних буйволів. Ми побували і на торговицях. Тут продають всяку всячину: риж, каву, чай, какаво, пряноші, тютюн, одяг, їду та напитки. Торг триває цілий день.

Культура Цейльону зовсім відмінна від культури Індії, від якої цей острів є віддалений всього на 20 миль. У старих містах /Анурадгапура і ін./ збереглися кам'яні скульптури Будди та реліквії в його пошану. В давній столиці Польонарува находяться гідні уваги, три постаті Ґаль Віґаре на 44 стопи високі. В Канді, віддаленому на 72 милі від Кольомбо, ми ввійшли до святині, де переховується зуб Будди, що його передано сюди 1,500 років тому. Як ми ввійшли до святині, а був це вечір, у святині гомонів безперервний гуркіт бубнів, до якого важко було звикнути. Статуї Будди на Цейльоні є розмальовані в яскравих барвах і вони для нас переконливі. Куди краще презентуються статуї Будди в Японії чи Таїлянді, от хоч би згадати смараґдового Будду в королівській каплиці палати в Банґкоку.

(Продовження буде)

Pd. pol. ad.

ПОЇЗДКА В ОКОЛИЦІ ЛЕЙК ДЖОРДЖ

(Кембрідж, Масс. — ФКУ). Голова ФКУ — С. Химич та Член Головної Екзекутиви ФКУ — Б. Дейчаківський вибрались в днях 21-23 серпня 1980 року в околиці північної частини Ню Йорк стейту, щоб відвідати українців, які довкруги чудового озера — Лейк Джордж завідують вакаційними оселями, та заохотити їх до підтримки грошовими датками фонду українських студій в Гарвардському університеті.

Чотирнадцять українців є там вкасниками мотелів, таких як Маратон Мотел, Адірондак Парк Мотел, Вайт Гавз, Гілл оф Геппінес, Капрі Вілледж, Ґолден Сандс, Твін Бей Волледж та інші. Це підприємства, які вимагають від власників багато знання, хисту, такту, праці й вмілого полагоджування безлічі клопотів. І хоч ті українці дуже заняті якраз у літньому сезоні, все ж вони приязно прийняли Представників ГЕ ФКУ, їх уважно вислухали, обмінялись думками, погостили й склали грошові пожертви:

Іван Антоняк (Згодився стати Представником ФКУ)	$ 250.00
Орест О. Бойчук	600.00
Стефанія Диба	250.00
Богдан Комарницький	500.00
Василь Любицький	500.00
Юрій Пастернак	500.00
Гієронім Рудницький	100.00
Юрій Сливка	100.00
Нестор Угера	1,000.00
Богдан Чужак	20.00
Петро й Анна Хімяк	35.00
Володимир Хомяк	500.00

Радісним є те, що ті добрі українські люди, не зважаючи на те, що власне підприємство запрятує всю їхню увагу та зусилля, зуміли доглянути важливість створення осередку українських студій в одному з найкращих університетів Америки та потребу фінансово підтримати розвиток української науки.

Дирекція Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету висловлює їм у вдячності признання та бажає їм всього добра.

Pd. pol. ad.

Зустріч матурантів Академічної Гімназії у Львові

Кляса тих абітурієнтів Української Академічної Гімназії у Львові, що здали матуру у 1925 році, буде мати свою зустріч у ресортовому пенсіоні Лопатинських в місцевості Джюветт коло Гантеру, Н.Й. Зустріч заповіджена на середу 22-го жовтня ц.р., і її скликає Роман Говикович, який є президентом кляси із 1925 року і від того часу він на кількакратних зустрічах завжди був на цьому пості потверджений.

Перша зустріч з нагоди 25-річчя матури відбулася 1950 року в Піттсбурзі. Відтак були ще інші зустрічі, а теперішня призначена 55-річчю матури. Ця кляса, здається, є єдиною, що має свого призидента ще від часу здання матури в 1925 році і влаштовує періодичні зустрічі.

З цієї кляси вийшли визначні українські діячі. Сюди належать такі, як сл.п. Роман Шухевич — Чупринка, командир УПА; полковник УПА Юрій Лопатинський; відомий підпільний діяч і найближчий приятель Шухевича сл.п. Богдан Підгайний, та багато інших діячів на різних ділянках українського життя, а між ними і Начальний Пластун д-р Юрій Старосольський.

На зустріч є також запрошені дружини матурантів, а рівнож зібрані радо вітатимуть і матурантів інших річників.

Для інформації просимо звертатися на адресу: R. A.Howich, 345 Schraufnagel Dr. Erin, Hartland, Wisc. 53029.

д-р Юрій Цегельський

Книжка...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

те, що американський велетень може знову заснути, і що призначені фонди на скріплення оборони в дальшому будуть спрямовані куди інде. В міжчасі, — твердить автор, — Совєтський Союз сконсолідує свої загарбання в Азії та поверне вістря своєї експансії на Західню Европу.

За кілька років, американський президент — хто ним не був би, та з якої партії його не вибрали б — буде мати лише дві речі до вибору: або почати атомову війну проти СССР, або піддатися Москві.

До таких висновків, проймаючих страхіттям, мусить прийти інтеліґентний читач по перечитані книжки про „Сучасну небезпеку".

Москва нападає...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

тому ще й інші моменти насторожують стосовно московської постави супроти польських страйків і їхньої полагоди. І коли Москва тепер, в існуючих для неї винятково невигідних умовах, не висувала тих своїх застережень, то в майбутньому вона не лише їх висуватиме, але й натискатиме всіми можливими засобами на польський уряд і партійні чинники, щоб ті забрали від робітників те все, в чому вони були змушені робітникам поступитися.

ШКОЛИ В СЕЙНТ ЛЮЇС, МІЗУРІ, після восьмирічної завзятої боротьби проти інтеґрації, були миролюбиво расово об'єднані цього першого тижня вересня, коли розпочався новий шкільний рік. Понад 16,000 учнів на наказ суду їздитиме автобусами щодня з одних шкільних дистриктів до інших для потрібної рівноваги поміж кількістю чорних і білих учнів у відповідних школах.

ПЕРЕСИЛАЮ 100.00 ДОЛЯРІВ
на українські наукові цілі при Університеті в Гарварді,
в пам'ять Незіджалуваної Сестри

св. п. Зеновії Венгринович
в сороковий День її відходу у Засвіття.

Тося і Модест ВЕНГРИНОВИЧ

Наш Дорогий і Любий
МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

МИХАЙЛО ЯКОВИЧ КОВАЛЕНКО

бувший директор Сільгоспостачання м. Кіровоград, Україна, відійшов у Вічність 29-го серпня 1980 р., на 88-му році життя.

Залишилися у смутку:
дружина — НЕОНІЛА
дочки:
ТАМАРА ПОГУЛЯЙ з чоловіком КОНСТАНТИНОМ, дітьми і внуками
РАЇСА ІХТІАРОВ з чоловіком ЮРІЄМ і дітьми

Ділимося сумною вісткою, що 3-го вересня 1980 року відійшов у Вічність

бл. п. д-р

ВОЛОДИМИР ПРОКОПОВИЧ

Покійний родився 13-го березня 1910 р. в Юнашкові, Україна. Був загально відомий в Українській Громаді, як провідний діяч Патріярхального Руху та меценатом багатьох суспільних потреб. Брав активну участь у професійному лікарському українському та американському житті.

Медицину студіював у Львові. Як воїн 1-ої Української Дивізії, брав участь у бою під Бродами, де попав у довголітній полон. Був великим любителем природи, літератури, мистецтва, а передовсім музики.

Був прикладним Батьком та Сином і до останніх днів життя піклувався хворою старою Матір'ю.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 6-го вересня 1980 р. з церкви Непорочного Зачаття в 9-ій годині ранці на цвинтар Holy Sepulchre **в Детройті,Міш.**

Горем прибиті:

СТЕПАНІДА — мати
МАРІЯ ХРИСТИНА — дочка
братанок ІРИНЕЙ та сестра МАРІЯ
4610 Charine Cross Rd.
Bloomfield Hills, Mich. 48013

Замість квітів на могилу Покійника, Родина просить складати датки на Патріярхальний Фонд.
(St. Sophia Religious Ass'n)

Появився словник Митрополита Іларіона

Етимологічно-семантичний словник української мови Митрополита Іларіона (проф. д-ра І.Огієнка) перший том, букви А-Д, вийшов з друку за редакцією проф д-ра Юрія Мулика Луцика, — видання Інституту Дослідів Волині, — накладом Товариства Волинь.

Це перший словник цього типу в історії українського мовознавства. Цінна вступна стаття-передмова д-ра Юрія Мулика-Луцика подає етапи праць д-ра І.Огієнка над словником та його іншими науковими працями.

Етимологічно-семантичний словник української мови заплановано на 5 або 6 томів, які появлятимуться за чергою під доглядом Товариства Волинь і редакцією проф. д-ра Ю.Мулика-Луцика.

Видання гарно оформлене; перший том має 365 стор. друку, добрий папір, полотняну в синьому кольорі тверду обкладинку з золотими витисками. Ціна $ 20,00 за примірник. Адреса видавництва: Research Institute of Volyn P.O. Box 606 Winnipeg, Man., Canada R3C 2K3

Управа Інституту Дослідів Волині

Лідія Мицак — нова професіоналістка

Лідія А.Мицак цієї весни закінчила з успіхом студії біології в Вермонтському університеті в Бирлінгтоні, Н.Й., і плянує далі студіювати медичні науки. Тим часом вона працює в Массачусетському загальному шпиталі в ділянці наукового дослідження цукриці. Лідія Мицак, вихована в патріотичному домі її батьків, була влітку курсанткою літньої школи Гарвардського університету, де вивчала українознавство. Лідія є членом 361-го Відділу УН-Союзу.

Лідія А.Мицак

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Не прогаймо нагоди

Однією чи не найважливішою темою, що її часто українці на різних нарадах, вічах і з'їздах порушують - є тема: включатися в суспільно-політичне життя країни нашого поселення. Читаємо про це в нашій пресі; чуємо цю заохоту при різних нагодах обговорювання нащого положення й нашої ролі, яку ми повинні б відігравати на місцях нашого поселення.

Ціллю цієї громадської повинности, активної участи в суспільно-політичних акціях повинна бути широко закроєна й постійна інформація громадянства й політиків Західнього світу про сучасне становище України та небезпеку, що загрожує вільному світові з боку російсько-комуністичного імперіялізму. Бо тільки нашою участю в громадсько-політичному житті й нашою активністю на місцях можемо організувати публічну опінію для української справи, звертаючи рівночасно увагу на катастрофальні у наслідках евентуальні потягнення і дії правлячих чинників.

Однією дуже пригожою нагодою активізуватися є час виборів і виборчої кампанії. Це добра нагода впливати на кандидатів, щоб вони прислухалися до голосів виборців, якщо мають числити на успіх у виборах.

Ал Д'Амато

Маючи це на увазі — громадяни українського походження повіту Нассав, що є найбільшим повітом в Нюйоркському стейті, створили Комітет приятелів Альфонса М. Д'Амато для вибору його кандидатом на сенатора з Нюйоркського стейту до Вашінгтону.

Що промовляє за тим, щоб його піддержати у правиборах у вівторок 9-го вересня, щоб він здобув номінацію на кандидата Республіканської партії на становище сенатора?

— Він молодий, енергійний, підприємчивий посадник Гемпстеду біля Ню Йорку, великий приятель поневолених народів, у тому й українського народу. Він — за сильну мілітарну позицію Америки, щоб протиставитися совєтській експансії. Він — за ощадностеву політику Адміністрації, а на доказ того він за час свого урядування обнизив загальний податок на 10 відсотків протягом двох останніх років. Одним словом — його приявність дуже побажанж й потрібна в Сенаті у Вашінгтоні.

Комітет приятелів у своїй праці сподівається, що українці стейту Ню Йорку піддержать його кандидатуру та допоможуть йому виграти правибори 9-го вересня і стати кандидатом партії на пост сенатора у виборах у листопаді цього року.

Тож не прогаймо нагоди правиборів 9-го вересня. Наша участь у голосуванні конечна. Даймо про себе знати та піддержмо кандидата, на прихильність якого можемо певно числити.

М.Курчак